

өмиримизге зыян жеткизбейге және қәуіпсізлікті сақлауға итибар қаратыуы лазым болып есапланады. Технология сөзин бир тәрәптен илим, басқа тәрәптен инсанның әмелий искерлиги деп қарауымызға болады. Инсанияттың рауажланыуында техника хәм технологиянын ролин бахалап болмайды. Барлық уақытта да техника хәм технологияның рауажланыуы жәмийетшилик дыққатын өзине қаратып көзди қамастырған [1].

Технологиялық қурылыс – бул жәмийетшиликтің технологияны меңгеріуиниң тарийхый рауажланыуының жыйындысы болып табылады.

Биринши технологиялық қурылыс тийкарынан инсан булшық етлериниң күшинен пайдаланыуы характерлеп, биринши қураалар қырғыш, шапқыш, тас балта хәм тағы басқалар болған. Әйемги дәуірде тас әсбапларды қолда ушлап хәм инсан булшық етлериниң күшинен пайдаланған жағдайда материаллар қайта исленген. Кейин ала инсанлар әсбапларды беккемлеу, таярлау хәм әсбаплардын хәрекетин тәмийинлеу ушын әпиуайы қолайластырғышлардан пайдаланып баслаған. Әсте ақырын бронзадан исленген әсбаплар хәм буйымлар пайда болды.

Екинши технологиялық қурылыс хайуанат булшық етлериниң күшлерин қол мийнети менен үйлестириуде аңлатылады. Әсбапларды беккемлеуши, таярлау хәм әсбаплардың хәрекетин тәмийинлеуши әпиуайы қолайластырғышларға ийе биринши қол менен берилисли станок пайда болды. Соңынан берилис пенен ислейтуғын станок пайда болды. Бул технологиялық басқыштағы жүдә үлкен жетискенлик самал хәм суу күшинен пайдаланыудың ойлап табылуы болып табылады. Дәслепки самал хәм суу ун қаразлары иске қосылды.

Үшинши технологиялық қурылыс – бул металдан таярланған машина хәм механизмлердин пайда болуы менен байланысly. Пуулы энергияны үйлестириу менен полат әсбаплардан қолланыу белгили дәрежеде ислеу бериудиң тезлиги хәм ислеу берилген деталдың сыпатын жоқарылатты. Жоқары анықлықтағы детал таярлау машқаласын, пуулы машинаға детал таярлауды англичан механиги Генри Модсли шешти. Ол токарь станогында нағыс ойыуда беккемлеу ушын механикалық суппортты ойлап тапты. Кейин ала суппорт сүргилеу, фрезалы, каруселли хәм басқа металларға ислеу бериуши станокларда қолланылды [2].

Төртинши технологиялық қурылыста электр двигателли станоклардың ойлап табылуы хәм қолланылуы нәтийжесинде станоклардың куәтатлылығы хәм ислеу бериу тезлигиниң он мәрте жоқарылауына ерислиди.

Бесинши технологиялық қурылыстың тийкаргы өзгешелиги, өндирис процесине электронлы техника хәм автоматиканың кирип келиуи болып есапланады. Замаңағой станоклардың жүк артыу, түсириу деталлары ушын манифуляторлар, әсбапларды автомат алмастыруу ушын қурылмалар санлы программаастырылған басқару системасы менен үскенеленди.

Алтыншы технологиялық қурылыс бунда барлық өндирис процеси компьютерлер менен басқарылады. Дерлик, оғада тезликке ийе байланыслардан пайдаланыу арқалы, тез қозғалуышан, өзи регулировкалаушы технологиялық система, ертеңги күнниң машиналары түрли физикалық материаллар менен жұмыс ислейди, көп мийнетли жаңалыктан қорқатуғын тапсырмаларды орынлайды, адамлар мағлыұматлар ағымы менен жұмыс ислейди, қурамалы интеллектуаль тапсырмаларды шешеди.

Технология хәм техниканың жоқары қадди мәденияттың рауажланыуы ушын қолайлы шараят жаратады, экономиканың, турмыстың сыпатын асырады, жәмийетшилик турмысының басқа да жоқары материаллық қаддин хәм оның мәдениятты технологиялық орталықтың рауажланыуы ушын қолайлы тәртип жаратады, прогресс алдыға жылжыйды. Инсан хәм жәмийетшиликтің қажетлериниң жоқары пәтте өсиуи технологиялық татыулықтың рауажланыуының жоқары пәтте өсиуине алып келеди. Адамзат жәмийети рауажланыуының дәрежеси технологияның рауажланыу дәрежесинде анықланады. Соның менен бирге, технологияның рауажланыуы илим, техника хәм өндирис пенен де байланысly. Замаңағой материаллық өндирис илимий тәмийинлеуге жүдә мүтәж. Ислеп шығарылған өним жарысуыға сай болуы ушын өндирис орны өзине тартауғын жаңа технология менен үскенеленген болуы тийис. Жасларымызда жоқары дәрежедеги техника-технологиялық билим, уқыптылық көнликпелерди қәлиплестириу ушын мектептеримиз замаңағой устаханалар менен тәмийинленген болуы мақсетке муәпаық болады. Буннан тысқары, оқыушы жасларға техника-технологияның рауажланыу басқышларын сәулендириуши мектеп музейлерин шөлкемлестириу, онда станоклардың, ислеу бериу әсбапларының әйемги дәуірден берли жетилисиу басқышларын үйретуу жақсы нәтийже береді хәм оқыушылардың дәретиушилик қәбилетиниң рауажланыуына өз тәсирин тийгизеди деп ойлайман.

Технологияның рауажланыуына барлық жер жүзинде жасаушы пуқаралар тутыныушы сыпатында, жаңа нызамларды ашыу арқалы хәм жәмийетшилик нызамшылығының рауажланыуы, тәбият, экономика, сиясат, мәденият, экология арқалы болса да өз үлесин қосыуы керек болып есапланады.

Жуумақлап айтқанда, мектеп дәуиринен баслап жасларымыз саналы инсан сыпатында технология - дүнья ҳаққындағы билимлерге ийе болып, турмыста хәрекет етиу хәм өзиниң хәрекетиниң избе-излигин алдыннан билиуи лазым. Соның менен бирге, технология пәни оқытушысы өзиндеги бай педагогикалық тәжирибелерди тарийхый мағлыұматлар хәм илим жаңалықлары менен педагогикалық технология тийкарында оқыушыларға шеберлик пенен жеткерип бериуи зәрүр.

Әдебиятлар

1. Давлатов К. Мехнат ва қасб таълими-тарбиясидан амалий машғулотлар. - Т.: «Ўқитувчи», 1995. 267-б.
2. Семенов В.Д. Технология. –Москва: Издательский центр «Вентана-Граф», 2013. -С.224.

РЕЗЮМЕ

Мақолада технология фани дарсларини ўқитиш жараёнида техника-технологияларнинг ривожланиш тарихини технологик қурилишда ўргатиш орқали ўқувчиларнинг технологик маданиятини, ижодини, креатив фикрлаш қобилиятини ривожлантириш ҳақида сўз боради.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена развитию технологии культуры, творчества и творческого мышления у студентов через изучение технологий в преподавании предмета «Технологии» на уроках.

SUMMARY

The article is about developing technology culture, creativity and creative thinking in students through the study of technology in the teaching of the subject «Technology» in the teaching of technology classes.